

A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság
Bf.I.49/2015/21. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2016. évi január hó 5. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és a 2016. évi január hó 19. napján kihirdette a következő

végzést:

A másodfokú bíróság a hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott neve és 13 társa** ellen indított büntetőügyben a Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.15/2014/9. számú ítéletének I.rendű, II.rendű, III.rendű, IV.rendű, VI.rendű, VII.rendű, IX.rendű, X.rendű, XIII.rendű és XIV.rendű vádlottakra vonatkozó részét - a felmentő rendelkezéseket nem érintve - felülbírálvá azt I.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottakra vonatkozó részében helybenhagyja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja.

A másodfokú eljárásban felmerült 30.000 (harmincezer) forint bűnügyi költség megfizetésére X.rendű vádlottat kötelezi.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban további 91.440 (kilencvenegyezer-négyszáznegyven) forint bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s

A Zalaegerszegi Törvényszék a 2014. szeptember 17. napján kelt 3.B.15/2014/9. számú ítéletében I.rendű vádlottat 3 rb., egy esetben folytatólagosan, egy esetben felbujtóként elkövetett, az 1978. évi IV. törvény 225.§-ában meghatározott hivatali visszaélés büntette miatt halmazati büntetésül 675.000 forint pénzbüntetésre, II.rendű vádlottat folytatólagosan, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett, a Btk.294.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadásának büntette, 3 rb. bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett a Btk.294.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (3) bekezdés a), ac) és b) pontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadásának büntette, a Btk.305.§ c) pontjában

meghatározott hivatali visszaélés büntette, és a Btk.299.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés c) pontja szerint minősülő folytatólagosan, társtettesként, üzletszerűen elkövetett befolyással üzérkedés büntette miatt halmazati büntetésül 8 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. II.rendű vádlottal szemben 8.605.662 forint összegben vagyoneklobzást rendelt el.

III.rendű vádlottat folytatólagosan, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett, a Btk.294.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadásának büntette, 3 rb. bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett, a Btk.294.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (3) bekezdés a), ac) és b) pontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadásának büntette miatt halmazati büntetésül 5 év szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a vádlott legkorábban annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. III.rendű vádlottal szemben 1.097.500 forint összegben vagyoneklobzást rendelt el.

IV.rendű vádlottat a Btk.293.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő 2 rb. hivatali vesztegetés büntette miatt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre, és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy a vádlott legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

V.r. vádlottat 2 rb. az 1978. évi IV. törvény 253.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntettének vádja alól felmentette.

VI.rendű vádlottat 2 rb., a Btk.293.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő hivatali vesztegetés büntette miatt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

VII.rendű vádlottat 2 rb., a Btk.293.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő hivatali vesztegetés büntette miatt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

VIII.r. vádlottat az ellene emelt - az 1978. évi IV. törvény 250.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő - vesztegetés büntettének vádja alól felmentette.

IX.rendű vádlottat folytatólagosan, felbujtóként elkövetett, az 1978. évi IV. törvény 225.§-ában meghatározott hivatali visszaélés büntette miatt 600.000 forint pénzbüntetésre, X.rendű vádlottat az 1978. évi IV. törvény 225.§-ában meghatározott, felbujtóként elkövetett hivatali visszaélés büntette miatt 250.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

XI.r. vádlottat az ellene emelt - az 1978. évi IV. törvény 256.§ (1) bekezdésében meghatározott - befolyással üzérkedés büntettének vádja alól felmentette.

XII.r. vádlottat a Btk.293.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő hivatali vesztegetés büntette miatt 8 hónap, végrehajtásában 1 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, míg a további, a Btk.293.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntettének vádja alól felmentette.

XIII.rendű vádlottat 2 rb., a Btk.293.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntette miatt 1 év 8 hónap, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, és 400.000 forint pénzbüntetésre, míg XIV.rendű vádlottat folytatólagosan, társtettesként elkövetett, a Btk.299.§ (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő befolyással üzérkedés büntette miatt 2 év 6 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy a szabadságvesztésből a vádlott legkorábban annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, továbbá a vádlottal szemben 2.508.162 forint összegben vagyonekobjást rendelt el.

A fentieken túlmenően rendelkezett az előzetes fogvatartásban és a házi őrizetben töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe történő beszámításáról, a bűnfelelősségről és részben egyetemlegesen, részben külön-külön kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére azzal, hogy 473.361 forint bűnügyi költség vonatkozásában megállapította, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen I.rendű vádlott és védője a büntetőjogi felelősség megállapítása miatt felmentés érdekében, II.rendű vádlott és védője enyhítésért, III.rendű vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése végett, IV.rendű vádlott felmentésért, védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében, VI.rendű vádlott védője felmentésért, VII.rendű

vádlott felmentés érdekében, védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése céljából, IX.rendű vádlott és védője felmentés érdekében, X.rendű vádlott és védője felmentésért, XIII.rendű vádlott és védője felmentés végett, míg XIV.rendű vádlott felmentés érdekében, védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése végett jelentett be fellebbezést.

Az elsőfokú bíróság ítélete V.r. vádlott vonatkozásában a 2014. évi október hó 6. napján, VIII.r. és XI.r. vádlottak vonatkozásában a 2014. évi szeptember hó 19. napján, míg XII.r. vádlott vonatkozásában a 2014. évi október hó 9. napján jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján is az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

A vádlottak védői jogorvoslati kérelmük irányát a fellebbezésük írásbeli indokolásában, illetve a nyilvános ülésen részben módosították, így II.rendű vádlott védője elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, másodlagosan a vádlott felmentését indítványozta. III.rendű, IV.rendű és XIV.rendű vádlott védője az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére is indítványt tett, míg VI.rendű vádlott védője jogorvoslati kérelmét kizárólag a büntetés enyhítése érdekében tartotta fenn akként, hogy VI.rendű vádlott terheltet a másodfokú bíróság felfüggesztett szabadságvesztésre ítélje.

A másodfokú bíróság III.rendű és IV.rendű vádlottak védőinek eljárási szabálysértésre hivatkozással az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését célzó fellebbezésével egyetértett, egyebekben azonban a bejelentett jogorvoslati kérelmeket nem találta megalapozottnak.

Az ügy sajátossága volt az, hogy I.rendű vádlottal és társaival szemben a Budapesti Nyomozó Ügyészség Nyom.1980/2009. számú vádirata alapján a Fővárosi Törvényszéken megindult bírósági eljárásban az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 300/2012.(X.2.) OBHE számú határozatával az eljárás lefolytatására az ügy ésszerű időn belül való elbírálásának biztosítása érdekében a Bszi.62.§ (1) bekezdése, valamint az Országos Bírói Tanács 58/2012.(IX.17.) OBT határozatában meghatározott elvek figyelembevételével a Zalaegerszegi Törvényszéket jelölte ki.

A kijelölő határozat alapján eljáró Zalaegerszegi Törvényszék a bizonyítási eljárás lefolytatását, majd a perbeszédet és a vádlottak utolsó szó jogán tett nyilatkozatát követően a 2013. évi december hó 5. napján kelt végzésével a tárgyalást határozathozatalra és annak kihirdetésére elnapolta, melynek határnapját 2013. december 17. napjában jelölte meg.

A 2013. évi december hó 17. napján megtartott tárgyaláson azonban a törvényszék a 3.B.33/2012/101/I. számú végzésében - védői indítványra - az ügyet áttette az álláspontja szerint az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszékre. Ennek előzménye volt, hogy az Alkotmánybíróság 36/2013. (XII. 5.) számú határozatában megállapította, hogy a Bszi.62-63.§-ai, továbbá a Be.20/A.§-a alaptörvény-ellenes volt, ugyanakkor nemzetközi szerződésbe is ütközött.

A Fővárosi Törvényszék a 2014. évi január hó 10. napján meghozott, és a 2014. évi március hó 28. napján jogerőre emelkedett 31.B.44/2014/3. számú végzésével illetékességének hiányát állapította meg, és az ügy iratait az eljáró bíróság kijelölése végett a Kúriához felterjesztette. Ezt követően a Kúria 2014. évi április hó 16. napján kelt Bkk.II.487/2014/2. számú végzésével a Zalaegerszegi Törvényszéket jelölte ki az eljárás lefolytatására.

A védelem az elsőfokú eljárás során, majd a jogorvoslati kérelmekben hivatkozott, a Bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 8.§ (1), illetve (2) bekezdésére, mely szerint senki sem vonható el törvényes bírójától, illetőleg a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

A védelem jogi álláspontja szerint az alaptörvény-ellenes és nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályi rendelkezések alapján megindított eljárás nem lehet törvényes, ezért elsődlegesen a III.r. és XIV.r. vádlottak védői ez okból indítványozták az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését. Hivatkoztak e körben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére, valamint az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény 6. cikkére is, melyek rögzítik a törvényes bíróhoz való jogot, a pártatlanság, valamint a fegyveregyenlőség elvét.

A másodfokú bíróság III.rendű és XIV.rendű vádlottak védőinek e körben előterjesztett indítványait - ideértve az eljárás felfüggesztésére irányuló indítványt is - nem találta megalapozottnak.

A bíróság illetékessége kapcsán a fellebbviteli bíróság az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek:

Amint arra a fentiekben már utalás történt, az Országos Bírósági Hivatal Elnöke a 200/2012.(X.2.) OBHE számú határozatával az akkor hatályos szabályozásnak megfelelően jelölte ki a Zalaegerszegi Törvényszéket. Kétségtelen tény, hogy az Alkotmánybíróság a 2013. december 2. napján meghozott, és a Magyar Közlönyben 2013. december 5. napján közzétett 36/2013.(XII.5.) AB határozatában

megállapította, hogy a Bszi.62-63.§-ai és a Be. 2011. január 7. napjától 2013. július 31. napjáig hatályban volt 20/A.§-a alaptörvény-ellenes, és ugyanakkor nemzetközi szerződésbe is ütközött, mely alkotmánybíróági határozatra figyelemmel a Zalaegerszegi Törvényszék illetékességének hiányát állapította meg, és az ügyet a Fővárosi Törvényszékre tette át.

Miután azonban a Fővárosi Törvényszék is megállapította az illetékességének hiányát, a Be.20.§ (1) bekezdésében és a (2) bekezdés c) pontjában foglaltak értelmében az illetékességi ütközést a Kúriának kellett feloldania. A Kúria pedig az eljárás lefolytatására a Be.308.§ (1) bekezdésére is történő hivatkozással a Be.20.§ (2) bekezdésének c) pontja alapján az ügyben első fokon eljáró bírósággént a Zalaegerszegi Törvényszéket jelölte ki.

E körben tehát mindenképpen hangsúlyozni szükséges, hogy attól kezdődően, hogy a Kúria állapítja meg a büntetőeljárásról szóló törvény alapján egy bíróság illetékességét, a törvényes bíróhoz való jog nem lehet kétséges.

Nem vitatott az sem, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata alapelveként kezeli a törvényes bíróhoz való jogot, azonban ez nem tekinthető olyan abszolút jognak, amely miatt az egyébként hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság helyett más bíróság egy ügyet ne tárgyalhatna. Ennek azonban előfeltétele az, hogy a kijelölésről másik bíróság döntsön, mint ahogy az jelen ügyben is történt. Egyebekben arra is szükséges utalni, hogy ilyen kijelölés válik szükségessé például összeférhetetlenség, elfoglaltság fennállása esetén is, ahol a törvényes bíróhoz való jog sérelme nyilvánvalóan szóba sem kerül.

Az Alkotmánybíróság a hivatkozott 36/2013. (XII. 5.) számú határozatában is rámutatott, hogy egy, az általános illetékességi szabályok szerint eljáró bíróság helyett egy adott ügycsoport ügyeinek egy másik bíróság illetékességébe történő áthelyezése csak abban az esetben egyeztethető össze az Egyezményvel, ha annak anyagi jogi és eljárásjogi szabályait, illetve előfeltételeit átlátható, előre rögzített, világos, objektív paraméterek felhasználásával rögzíti a törvényhozó, amely nem (vagy csak minimálisan) hagy teret a diszkrecionális jogkörnek, és ahol a tényleges döntés meghozatala a független, pártatlan bírósági rendszer saját intézményei révén történhet.

Mindezek alapján tehát a másodfokú bíróság nem értett egyet azon védői kifogással, hogy a Zalaegerszegi Törvényszék eljárása nem volt törvényes. Ezért ez okból sem az ítélet hatályon kívül helyezésére, sem pedig az eljárás felfüggesztésére, és az iratoknak az Alkotmánybírószághoz, illetve az Európai Unió Bíróságához történő megküldésére nem volt lehetőség.

Rátérve most már az elsőfokú bíróság ítéletére és az azt megelőző eljárásra, azt a bejelentett jogorvoslati kérelmek alapján a fellebbviteli bíróság - a Be.348.§ (1) bekezdése alapján, a Be.348.§ (2) bekezdésében és a 349.§ (1) bekezdésében írt korlátok között - teljes terjedelmében felülbírált. Nem volt tárgya a felülvizsgálatnak az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett része, továbbá az ítélet felmentő rendelkezése sem, mert azt fellebbezés nem támadta.

A felülvizsgálat eredményeként a fellebbviteli bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete I.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottak vonatkozásában megalapozott, mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, ekként az a Be.351.§ (1) bekezdése alapján irányadó volt a másodfokú eljárásban is. E vádlottakat érintően a törvényszék a perrendi szabályok betartása mellett folytatta le a bizonyítási eljárást, a fellelhető bizonyítékokat beszerezte és értékelte, indokolási kötelezettségének is eleget tett.

A bizonyítékok értékelésével összefüggésben anélkül, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság helytálló érvelését megismételné, e vádlottakat érintően az alábbiakat szükséges kiemelni:

A bizonyítékok kiemelt csoportját képezte, és a vádlottak büntetőjogi felelősségét egyértelműen alátámasztotta a bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés során keletkezett, és a nyomozás anyagához csatolt bizonyítási eszközök (okiratok és hangfelvételek) tartalma.

A titkos információgyűjtés elrendelésének célja az eljárás alapját képező bűncselekményekről a vádlottak közötti telefonbeszélgetés tartalmának megismerése és dokumentálása volt. Ezen bizonyítékokkal összefüggésben az volt megállapítható, hogy a titkos információgyűjtő tevékenység a minden szempontból törvényes bírói engedély helyi, időbeli, személyi és módszerbeli keretei között folyt, a szükséges okiratok és egyéb bizonyítási eszközök a nyomozás irataihoz kerültek csatolásra, és fennállnak e bizonyítási eszközök jelen büntetőeljárásban történő felhasználásának személyi és tárgyi feltételei is.

A titkos információgyűjtés engedélyezését és végrehajtását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.), a Nemzetbiztonsági Szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (Nbtv.), illetve a Vám- és Pénzügyőrségről szóló 2010. évi CXXII. törvény (Vámtv.) szabályozza. Mindegyik törvény meghatározza, hogy milyen bűncselekmények gyanúja esetén, milyen különleges eszközök, milyen időtartamban alkalmazhatóak. Mindhárom jogszabályban közös, hogy a titkos információgyűjtést esetenként legfeljebb 90 napra lehet engedélyezni. Ezt a határidőt az engedélyező indokolt esetben további 90 nappal meghosszabbíthatja (Rtv.71.§ (3) bekezdés,

Nbtv.58.§ (4) bekezdés, Vámtv.64.§ (5) bekezdés). Titkos információgyűjtés folytatására a hatóságnak tehát legfeljebb 180 nap áll rendelkezésére.

A törvényben meghatározott határidő a hatóságnak arra biztosít lehetőséget, hogy ezen időszak alatt - bármely különleges eszköz alkalmazásával - a nyomozás elrendeléséhez elegendő bizonyítékot gyűjtsön. Amennyiben ez a biztosított határidőben nem sikerült, a titkos információgyűjtést be kell fejezni. A bűnüldözés kockázata ugyanis az államot terheli, és a jogállamban a bűnüldözés is csak szigorú, az anyagi és eljárásjogi szabályok által meghatározott rendben folyhat, amint arra az Alkotmánybíróság is több határozatában rámutatott. Ezzel ellentétes, és az alapjogokat szükségtelen mértékben korlátozó lenne, ha a törvényben meghatározott 180 nap időtartam letelte után még ugyanazon személy ellen, ugyanazon cselekmény miatt továbbra is titkos információgyűjtés folyna.

A 74/2009. BK vélemény 2. pontja alapján egyértelmű, hogy a titkos információgyűjtés, illetőleg - a büntetőeljárás nyomozati szakaszában - a titkos adatszerzés a külön törvényekben, illetőleg a büntetőeljárás törvényben megkívánt külső engedély alapján, és az abban meghatározott szoros időbeli korlátok között végezhető, tekintettel az egyszeri meghosszabbítás lehetőségére is.

Ugyanezen BK vélemény 1. pontja rögzíti azt is, hogy a titkos információgyűjtés eredménye, a végrehajtásról készült jelentés a Be.-ben szabályozott további feltételek mellett az engedélyben meghatározott körben a büntetőeljárásban bizonyítékként szabadon felhasználható.

E körben hangsúlyozni kell azonban, hogy a perbíróságnak a nyomozási bíró bizonyítékkénti felhasználhatóságról hozott végzése csak formailag elegendő, ettől függetlenül vizsgálnia kell a titkos információgyűjtés törvényes lefolytatását, így a határidők betartását, az eszköz alkalmazásának egyéb feltételeit (bűncselekmény fajtája, stb.) és végső soron annak törvényességét, bizonyítékkénti értékelését. A törvényszék elnökének igazolása pedig éppen a bizonyíték törvényességének ellenőrizhetőségét szolgálja a tartam, a cél és az engedélyezett eszköz vonatkozásában. A bírósági eljárásban a titkos információgyűjtés engedélyezése iránti kérelem, továbbá a kérelemnek helyt adó határozat nem szerezhető be, figyelemmel arra, hogy az változatlanul minősített adat. Annak tartalmát a törvényszék elnöke ismerheti meg, aki erről a Be. szerinti igazolást kiállítja.

A védőknek a titkosszolgálati eszközökkel beszerzett bizonyítékokkal kapcsolatban előterjesztett kifogásaira is utalva hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a haladéktalanság fogalma az engedélyezett határidőn belül történő feljelentés megtétele esetén fogalmilag kizárt.

I.rendű vádlott védőjének észrevételére reagálva kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az a körülmény, ha a titkos információgyűjtésre engedélyezett időtartam kezdetén merül fel bűncselekmény elkövetésére utaló bizonyíték nem azt jelenti, hogy a titkos információgyűjtést azonnal be kell fejezni és feljelentést tenni, különösen annak ismeretében, hogy az engedélyezett időtartam későbbi szakaszában újabb bűncselekmények elkövetésére utaló bizonyítékok is felmerültek. (Pl. I.rendű vádlott esetében igaz, hogy 2009. június 18-án már rendelkezésre állt bizonyíték, de 2009. augusztus 8-án, 2009. szeptember 14-én, 2009. október 6-án is keletkezett bűncselekmény elkövetésére utaló bizonyíték, így a haladéktalanság követelése nem sérült.)

Jelen ügyben a titkosszolgálati eszközökkel beszerzett bizonyítékok felhasználása megfelelt a büntetőeljárásról szóló törvényben foglaltaknak, azzal összefüggésben sem a haladéktalanság, sem a célhoz kötöttség követelménye nem sérült. E körben kell rögzíteni azt is, hogy nyílt nyomozás esetén csak az eljárás tárgyát képező bűncselekmények vonatkozásában nem lehet titkos információgyűjtést folytatni, más, az eljárásban nem érintett bűncselekmény miatt azonban nem kizárt. Ilyen fordulhat elő, például amennyiben közlekedési bűncselekmény miatti nyomozásban a közlekedési bűncselekménnyel gyanúsított személy vonatkozásában más bűncselekmény (pl. élet elleni, kábítószer, stb.) miatt titkos információgyűjtés folyik.

Mindezek alapján tehát a másodfokú bíróság nem értett egyet a védelemnek a titkosszolgálati eszközökkel beszerzett bizonyítékokkal összefüggésben előterjesztett eljárásjogi kifogásaival, ugyanakkor egyetértett az elsőfokú bírósággal a tekintetben, hogy azokat bizonyítékként értékelte.

I.rendű vádlott büntetőjogi felelősségét az elsőfokú bíróság a 2., 3., 4., 5., 6. és 12. tényállási pontban írt cselekmények kapcsán állapította meg. E tényállási pontokban írt cselekményekkel érintett személyek I.rendű vádlotton túlmenően IX.rendű és X.rendű vádlottak, akik valamennyien tagadták a terhükre rótt bűncselekmények elkövetését.

I.rendű és IX.rendű vádlottak a 2-6. tényállási pontokban írt cselekmények kapcsán azért tagadták meg a vallomástételt, mert álláspontjuk szerint őket titoktartási kötelezettség terheli.

Az elsőfokú bíróság a vádlottak védekezését nem fogadta el, és azzal sem értett egyet, hogy ők titoktartási kötelezettség fennállásának okán tagadták meg a vallomástételt.

Amint arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt, a Budapesti Rendőr-főkapitányság XV. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának vezetője a 2013. évi április hó 16. napján kelt iratában mindkét vádlottat a titoktartási kötelezettség alól felmentette,

így az erre történő vádlotti hivatkozások nyilvánvalóan nem voltak megalapozottak. E körben azt is szükséges rögzíteni, hogy az Országos Rendőr-főkapitány helyettese már a nyomozás során a titoktartási kötelezettség alóli felmentés tárgyában kifejtette álláspontját, miszerint IX.rendű és X.rendű vádlottak 2009. évben már nem voltak a rendőrség hivatásos állományú tagjai, ekként I.rendű vádlott részükre hatósági nyilvántartási adatokat akkor sem adhatott volna át, ha közöttük korábban operatív kapcsolat állt fenn. Ezen nyomozás során beszerzett álláspont megalapozottságának vizsgálatát a törvényszék szintén elvégezte, így a titoktartási kötelezettség fennállása körében is maradéktalanul eleget tett a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettségének.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékok alapján megalapozottan következtetett az érintett három vádlott között fennálló ismeretségi viszonyt meghaladó, rendszeres, jó kapcsolatra. A jogosulatlan lekérdezésekkel kapcsolatos okirati bizonyítékok alapján nem volt kétséges azok tárgya, az azokban elvégzett eljárási cselekmények helye, ideje és tartalma. Hasonlóan vitán felül állt a vádlottak közötti telefonon történt kapcsolattartás ténye is, amelyet a híváslisták adatai egyértelműen alátámasztottak.

I.rendű vádlott jogosultsága a nyilvántartási rendszerekbe történő betekintésre, a munkaköréhez kapcsolódó jogosultsága volt ami nem korlátlan, hanem mindig célhoz kötött volt, és csak akkor állt fenn, ha azt a feladat ellátása indokolta. A feletteseitől kapott utasítás, konkrét felhatalmazás nélkül tehát nem volt legális lehetősége az adatok megtekintésére, letöltésére, amelyekkel a követeléskezeléssel foglalkozó IX.rendű és X.rendű vádlott is nyilvánvalóan tisztában volt, illetve tisztában kellett lennie.

Megjegyzni továbbá a másodfokú bíróság, hogy a követeléskezeléssel foglalkozó e vádlottaknak nyilvánvalóan érdekükben állt, hogy információhoz jussanak, azonban ennek törvénybe ütköző módját választották, amellyel ők is tisztában voltak. Nem vitatott, hogy IX.rendű és X.rendű vádlott szabályos eljárás keretében is hozzájuthatott volna az általuk kért adatokhoz, azonban természetesen nem azonnal és soron kívül, így a jogtalan előny, amely a hivatali visszaélés bűncselekményének tényállási eleme abban valósult meg, hogy a vádlottak soron kívül hozzájuthattak olyan adatokhoz, amihez egyébként szabályos eljárás keretében csak hosszabb idő után jutottak volna.

A 12. tényállási pontban írt cselekmény kapcsán II.rendű vádlott büntetőjogi felelősségének elismerésére is kiterjedő beismerő vallomást tett, mely vallomását az egyéb bizonyítékok alátámasztották, és azt nem vonta kétségbe maga I.rendű vádlott sem. Ezért az e tényállási pontban írtak is megfeleltek a történeteknek.

A megalapozott tényállás alapján tehát az elsőfokú bíróság helyesen vont

következtetést e három vádlott büntetőjogi felelősségére, és a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi büntető jogszabályoknak.

Ezért a felmentést célzó jogorvoslati kérelmek nem voltak megalapozottak.

A hivatali visszaélés büntette megvalósulásának alanyi oldalon egy feltétele van, mégpedig az, hogy hivatalos személy legyen, aki jogtalan hátrány okozása, vagy jogtalan előny szerzése végett a hivatalos minőséghez fűződő jogosítványokat a társadalmi rendeltetésüktől eltérően gyakorolja. Kellő bizonyíték áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy I.rendű vádlott azért, hogy a vele ismerősi kapcsolatban álló IX.rendű és X.rendű vádlottnak jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegte, ekként büntetőjogi felelőssége kétséget kizáró módon megállapítható volt.

A Btk.2.§-ában megfogalmazott jogelvre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a cselekményeket az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezései alapján kell elbírálni, mivel az tartalmaz kedvezőbb elbírálási lehetőséget a vádlottak számára.

A büntetés kiszabását meghatározott tényezőket az elsőfokú bíróság e három vádlott vonatkozásában túlnyomórészt helyesen tárta fel.

A vádlottak terhére rótt bűncselekmény védett jogi tárgya a hivatalos személyek szabályszerű eljárásába, a hivatali apparátusba vetett bizalom. Ezért a másodfokú bíróság mellőzte I.rendű vádlott vonatkozásában a súlyosító körülmények köréből annak megállapítását, hogy cselekményét kiemelt főnyomozóként, működésébe vetett közbizalommal súlyosan visszaélve követte el.

A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az 1978. évi IV. törvény 37.§-ában megfogalmazott büntetési célok mindhárom vádlott vonatkozásában vagyoni hátránnyal járó szankcióval is elérhetőek. A kiszabott pénzbüntetések arányban állnak az elkövetett cselekmények tárgyi súlyával és a vádlottak személyi és vagyoni viszonyaival, valamint megfelelnek az ún. belső arányosság követelményeinek is.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság azok további enyhítésére nem látott törvényes lehetőséget.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság a Be.371.§ (1) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletének I.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottakra vonatkozó részét helybenhagyta.

X.rendű vádlott a Be.381.§ (1) bekezdése alapján köteles a bűnügyi költség megfizetésére.

III.rendű és IV.rendű vádlottak védőinek indítványával egyezően észlelte ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság II.rendű, III.rendű, IV.rendű, VI.rendű, VII.rendű, XIII.rendű és XIV.rendű vádlottak vonatkozásában eljárási szabálysértést követett el, amely az alábbiakban volt tetten érhető:

Kiindulópontként arra szükséges utalni, hogy a vádlottak, illetve környéki lakóhellyel rendelkeztek, és rendelkeznek jelenleg is, így védelmüket túlnyomórészti székhellyel rendelkező védők látták el, akik azonban több tárgyalási napon magukat túlnyomórészt alapos okkal kimentve a tárgyaláson nem jelentek meg. Általánosságban megállapítható volt tehát, hogy több ízben került sor arra, hogy a meg nem jelent védők helyett a tárgyaláson megjelent védők kerültek kirendelésre az egyes vádlottak védelmére. Önmagában ennek eljárásjogi akadálya nincs, ha az a büntetőeljárásról szóló törvényben foglaltaknak megfelelően történik.

A Be.44.§ (4) bekezdése értelmében több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek. Az ehhez kapcsolódó és következetesen érvényesülő ítélkezési gyakorlat szerint a terheltnek joga, hogy védekezhessék. A terheltet megillető jog azt jelenti, hogy a terhelt egyrészt a védekezéshez biztosított valamennyi eljárási jognak a jogosultja, másrészt kedvezményezettje a védő által ellátott tevékenységnek, végül pedig lehetősége van arra, hogy megválassza védőjét (Be.5.§ (1) és (3) bekezdése). A védő tevékenysége az eljárási jogok maradéktalan érvényesülésére, valamint a terhelt szempontjából legkedvezőbb álláspont képviselésére és elfogadására irányul.

A Be.240.§ (3) bekezdése szerint - ha e törvény másként nem rendelkezik - a tárgyalás a jegyzőkönyvvezető, a vádlott, az ügyész és - ha a védő jelenléte a tárgyaláson kötelező - a védő nélkül nem tartható meg.

Következetes az ítélkezési gyakorlat abban is, hogy a bíróságnak, ha a védő az érdekellentét ellenére eljár, hivatalból kell vizsgálnia a terheltek közötti érdekellentét meglétét, és annak fennállása esetén a védő kizárásáról is határoznia kell (BH 2004.456.).

Az elsőfokú bíróság azonban ennek vizsgálatát elmulasztotta, és ezáltal eljárási szabálysértést követett el az alábbiak szerint.

A 2013. évi június hó 13. napján tartott tárgyaláson (71. számú jegyzőkönyv) **védő1** látta el III.rendű, VII.rendű és VIII.r. vádlottak védelmét is. A tárgyaláson a lehallgatásról készült hangfelvételek lejátszására került sor, amelyre VIII.r. terhelt észrevételt is tett. Ezt megelőzően a 2013. évi május hó 8. napján tartott tárgyaláson (57. számú jegyzőkönyv) VII.rendű vádlott képviselőjében **védő1** volt jelen, aki a tárgyalás közben eltávozott, majd ezt követően védelmére **védő2** került kirendelésre, aki a tárgyaláson IV.rendű és V.r. vádlottak védelmét is ellátta.

A 2013. évi június hó 17. napján tartott tárgyaláson (71. számú jegyzőkönyv) **védő1** járt el védőként VII.rendű és VIII.r. vádlottak védelmében, majd a 2013. évi november hó 11. napján tartott tárgyaláson (88. számú jegyzőkönyv) IV.rendű, VII.rendű és X.rendű vádlottak védelmét látta el **védő1**.

A jelen eljárás tárgyát képező bűncselekmények jellegéből adódóan is, továbbá különösen arra figyelemmel, hogy a titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok alapján az eljárás akkori szakaszában is már megállapítható volt, hogy II.rendű és III.rendű, illetve IV.rendű, V.r., VII.rendű és VIII.r. vádlottak között érdekellentét áll fenn, hiszen VIII.r. vádlott már ezen telefonbeszélgetések során is terhelő vallomást tett az előzőekben felsorolt vádlottakra. Annak pedig nyilvánvalóan az eljárás akkori szakaszában nem volt jelentősége, hogy később a bíróság a VIII.r. vádlottat az ellene emelt vádak alól jogerősen felmentette.

Érdekellentét áll fenn továbbá II.rendű és III.rendű vádlottak között is, ahogyan azt egyébként az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította.

Amint arra a másodfokú bíróság a fentiekben már utalt, az érdekellentétet az eljáró bíróság köteles vizsgálni, és azt - szükség esetén más védő kirendelésével is - meg kell szüntetni.

Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi, ha az egymással érdekellentétben lévő vádlottak védelmét ugyanaz a védő látja el (BH 1989.673.).

A kifejtettekből következően az egymással érdekellentétben álló vádlottak érdekét sérelem nélkül ugyanaz a védő nem képviselheti. A bíróság tehát a 2013. május 8., a 2013. június 13., a 2013. június 17. és a 2013. november 11. napján tartott tárgyalást részben olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.

A Be.373.§ (1) bekezdés II/d) pontja alapján a másodfokú bíróság által minden mérlegelés nélkül figyelembe veendő fenti eljárási szabálysértés abszolút eljárási szabálysértés. Ezért az elsőfokú bíróság ítélete a cselekmények vonatkozásában egymással összefüggő vádlottakra vonatkozó részében, így II.rendű, III.rendű,

IV.rendű, VI.rendű, VII.rendű, XIII.rendű és XIV.rendű vádlottakra vonatkozó részében érdemi felülbírálatra alkalmatlan, így azt az ítéletábra hatályon kívül helyezte, és e vádlottakra vonatkozó részében az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

Hangsúlyozni kell azt is, hogy II.rendű és III.rendű vádlottak vonatkozásában erre azért volt szükség, mert a terhükre rótt cselekmények összefüggésben álltak a hatályon kívül helyezéssel érintett többi vádlott terhére rótt cselekménnyel.

A megismételt eljárás során szükséges a bizonyítási eljárásnak az eljárási szabályok maradéktalan betartásával történő megismétlése, különös tekintettel e védelemhez való jog érvényesülésére. Ennek keretében azonban elegendőnek látszik II.rendű, III.rendű, IV.rendű, VI.rendű, VII.rendű, XIII.rendű és XIV.rendű vádlottak kihallgatásán túlmenően az érintett tárgyalásokon meghallgatott hangfelvételek ismételt meghallgatásán és az e tárgyalásokon kihallgatott tanúk ismételt kihallgatásán túlmenően a Be.404.§ (4) és (6) bekezdése alapján a tanúk vallomásának és az egyéb okirati bizonyítékoknak a felolvasása, illetve ismertetése.

Ilyen okirati bizonyítéknak kell tekinteni mindenekelőtt az elsőfokú bíróság ítéletének jogerősen elítelt vádlottakra - azaz I.rendű, IX.rendű és X.rendű - vonatkozó részét.

A bizonyítékok értékelése körében a titkosszolgálati eszközökkel beszerzett bizonyítékok kapcsán a másodfokú bíróság által a jogerősen elítelt vádlottakra vonatkozó iránymutatásnak megfelelően kell eljárni.

A megismételt eljárásban tehát a vádlottak büntetőjogi felelősségét ezeknek a jogi és ténybeli érveknek a szem előtt tartásával, a bizonyítási eljárás ismételt lefolytatásával, majd ezt követően a bizonyítékoknak az ismételt értékelésével kell elbírálni az elsőfokú bíróságnak.

Az általa megállapítottokról mind ténybeli, mind jogi szempontból kimerítő, és a logika szabályainak megfelelő támadhatatlan indokolást kell adni. Ezt követően kerülhet abba a helyzetbe, hogy az érintett vádlottak büntetőjogi felelősségének a kérdésében megalapozottan dönteni tudjon.

A másodfokú bíróság a Be.381.§ (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a másodfokú eljárásban 91.400 forint büntetőjogi költség merült fel.

P é c s, 2016. január 19.

Dr.Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr.Bencze Beáta s.k. előadó bíró, Dr.Hudvágner András s.k. bíró

A Zalaegerszegi Törvényszék 3.B.15/2014/9. számú ítéletének I.rendű, IX.rendű és X.rendű vádlottakra vonatkozó része a Pécsi Ítéltábla Bf.I.49/2015/21. számú végzése folytán 2016. évi január hó 19. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Makai Lajos s.k.
a tanács elnöke